

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Проректор з навчально-методичної роботи

ОБЛІК ДІЯЛЬНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
Освітній рівень Другий (магістерський)
Освітня програма "Облік і аудит"

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Завідувач кафедри
обліку і бізнес-консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Протокол № 9 від 30.03.2023 р.

Розробник(-и):
Лабунська Світлана Віталіївна , д.е.н., проф. кафедри
обліку і бізнес-консалтингу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри– розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Облік діяльності та управління витратами підприємств – навчальна дисципліна, що передбачає розвиток знань і навичок щодо методологічних основ побудови калькуляційних систем обліку витрат фінансово-господарської діяльності промислового підприємства, набуття вміння розробляти та застосовувати на практиці системи управління витратами (Direct-costing, Absorption-costing, ABC-costing, та Standard-costing в загальній системі менеджменту, що визначаються особливостями галузевої приналежності підприємства, його технологічним рівнем, стадією життєвого циклу та стратегічними цілями, які воно ставить собі на меті на даному етапі розвитку.

В ході вивчення дисципліни розглядаються питання: побудови ефективної системи формування центрів витрат підприємства, методи та процедури визначення вартості калькуляційної одиниці виробленої продукції на основі застосування Національних та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; формування інструментарію управління витратами; обґрунтування прийняття рішень оперативного та стратегічного рівнів управління інвестиційними проектами підприємства. Окремий розділ навчальної дисципліни присвячено процесу формування та впровадження бюджетів витрат та проведенні бюджетного аналізу. Формування гнучкої інформаційної системи прийняття управлінських рішень за «слабкими сигналами» в системі менеджменту підприємств на основі даних системи управлінського обліку вітчизняних підприємств. Основною відмінністю навчальної дисципліни *"Облік діяльності та управління витратами підприємств"* є те, що вона носить міждисциплінарний характер. Під час вивчення даної дисципліни основна увага приділяється досягненню синтезу теорії і практики, що сприяє оволодінню навичками як стандартизованого, так й когнітивного підходів в прийнятті рішень спрямованих на ефективне управління витратами підприємства на основі інформаційного ресурсу, сформованого в системі бухгалтерського обліку суб'єкту господарювання.

Метою навчальної дисципліни «Облік діяльності та управління витратами підприємств» є формування системи знань та практичних навичок оцінки та аналізу витрат господарчої діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень на стратегічному та оперативному рівні спрямованих на їх оптимізацію, з урахуванням цілей підприємства та розробки стратегій розвитку бізнесу.

Завданням навчальної дисципліни «Облік діяльності та управління витратами підприємств» є формування:

- усвідомлення ролі та значення управлінського обліку як інформаційного підґрунтя побудови ефективної системи менеджменту підприємства;
- розуміння методологічних основ побудови системи обліку та калькулювання витрат за центрами виникнення та їх співставлення з центрами відповідальності;
- оволодіння навичками впровадження та використання систем калькулювання (на одиницю продукції, попроцесної, позамовної) та управління витратами підприємства (Direct-Costing, Absorption-Costing, Standard-Costing);
- навичок розподілу загальнопромислових та інших накладних витрат в системі управлінського обліку;
- здатності до проведення аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку, приймати управлінські рішення на базі отриманих розрахунків;
- розуміння принципів розробки бюджетів за всім циклом господарської діяльності;
- знань та навичок щодо інструментарію та критеріїв обрання інвестиційних проектів з позицій стратегічного та оперативного рівнів управління витратами.
- вміння складати бюджети та проводити контроль за їх виконанням;
- набуття професійних навичок контролю та аналізу відхилень під час виконання бюджетів для здійснення управління за «слабкими сигналами»;

Предметом дисципліни являється є розробка облікової політики підприємства спрямованої на організацію ефективного управління витратами операційної діяльності підприємства на оперативному та стратегічному рівні.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
ОК6. Облікові інформаційні системи в фінансовому менеджменті та стратегічному аналізі	ОК8. Курсова робота: облік діяльності та управління витратами підприємств
	ОК9. Комплексний тренінг
	ОК10. Переддипломна практика
	ОК11. Дипломна робота

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства СК11. Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства	РН02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження
СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі	РН05. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосування нової методики

<p>стратегічними цілями підприємства</p> <p>СК09.Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p> <p>СК11.Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	<p>підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання</p>
<p>СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>СК02.Здатність організувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства</p> <p>СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства</p> <p>СК09.Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p> <p>СК11.Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	<p>РН06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації</p>
<p>СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічним цілями підприємства</p> <p>СК11.Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту</p>	<p>РН07.Розробляти внутрішньо фірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання</p>

<p>підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	
<p>СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації</p> <p>СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства</p> <p>СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p> <p>СК11. Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	<p>РН10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень</p>
<p>СК11. Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	<p>РН17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p>
<p>ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми</p> <p>ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем</p>	<p>РН20. Демонструвати знання основних вимог щодо ідентифікації, калькулювання, бюджетування та відображення в обліку доходів та витрат за основними видами діяльності підприємства, здійснювати</p>

<p>менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації</p> <p>СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства</p> <p>СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p> <p>СК11. Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління витратами підприємства</p>	<p>контроль витрат за основними центрами відповідальності, мати навички управління витратами в межах проектного менеджменту та консолідації обліково-аналітичної інформації</p>
<p>ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми</p> <p>СК01.Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу</p> <p>СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства</p> <p>СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації</p> <p>СК07.Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства</p> <p>СК09.Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування</p> <p>СК11. Здатність щодо ідентифікації та оцінки в системах бухгалтерського обліку та менеджменту підприємства щодо об'єктів управлінського впливу та формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в підсистемі управління</p>	<p>РН21 Формувати та структурувати інформацію, для впровадження ефективних рішень щодо управління витратами виробничого підприємства з використанням економіко-математичних методів та моделей</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Основні підходи до побудови системи управління витратами підприємства

Тема 1 Управлінський процес та роль бухгалтера в процесі прийняття управлінських рішень

1.1 Розвиток управлінського обліку як системи управління витратами підприємства.

1.2 Порівняння функцій управлінського обліку за кожним етапом розвитку в системі менеджменту підприємства.

1.3 Роль бухгалтерів з управлінського обліку підчас прийняття управлінських рішень в системі менеджменту підприємства. Елементи управлінського процесу.

Тема 2 Особливості класифікації витрат підприємства в системах обліку та менеджменту підприємства

2.1. Ідентифікація та структурування витрат в системі менеджменту підприємства

2.2. Формування та особливості обліку центрів витрат підприємства

2.3 Застосування ABC-методу в класифікації витрат суб'єкту господарювання

2.4 Облік та оцінка витрат за видами діяльності

Тема 3 Особливості обліку виробничих витрат підприємства (організація обліку витрат на продукт)

3.1. Особливості обліку прямих витрат на продукт згідно з МСФЗ та НП(С)БО

3.2. Облік та процедури розподілу загальновиробничих витрат в системі управлінського та фінансового обліку

Тема 4 Система калькуляції на одиницю виробу на вітчизняних та зарубіжних підприємства

4.1 Сутність та загальна характеристика системи калькулювання на одиницю виробу

4.2 Формування оцінки собівартості одиниці продукції

4.3 Оцінка повних витрат на одиницю виробу з метою ціноутворення

Тема 5 Особливості побудови позамовної системи калькулювання витрат та системи калькулювання витрат

5.1. Загальна характеристика системи калькулювання на замовлення.

5.2. Фактичне та нормальне калькулювання витрат на замовлення.

5.3. Особливості формування облікової політики підприємства при позамовному калькулюванні

Тема 6. Система калькулювання витрат на окремий вид робіт (Попроцесне калькулювання та калькулювання за переділами)

- 6.1 Взаємозв'язок і взаємозумовленість понять "облік витрат" і "калькулювання".
- 6.2 Об'єкти обліку витрат і калькулювання їх собівартості . Поняття "еквіваленту одиниці готової продукції".
- 6.3 Етапи облікових робіт із визначення витрат
- 6.4 Оцінка запасів, незавершеного виробництва та готової продукції з використанням методу середньозваженої вартості в попроцесній системі калькулювання витрат
- 6.5 Оцінка запасів, незавершеного виробництва та готової продукції з використанням методу ФІФО в попроцесній системі калькулювання витрат

Змістовий модуль 2. Організація управління витратами підприємства за різних систем управління витратами

Тема 7 Система STANDARD- COSTING. Особливості складання головного (основного) кошторису витрат підприємства за різними системами калькулювання

- 7.1 Особливості побудови облікової політики підприємства в системі управління витратами STANDARD- COSTING
- 7.2 Сутність бюджетування та види бюджетів, функції бюджетування
- 7.3 Етапи складання бюджетів. Види операційних та фінансових бюджетів
- 7.4 Взаємоузгодження та взаємопоєднання бюджетів

Тема 8 Переваги складання та використання гнучких бюджетів задля планування та контролю за витратами підприємства. Організація управління витратами за відхиленнями

- 8.1 Сутність гнучкого бюджетування
- 8.2 Контроль використання бюджетів та аналіз відхилень
- 8.3 Управління витратами підприємства за відхиленнями
- 8.4 Аналіз відхилень за прямими матеріалами
- 8.5 Відхилення за трудовитратами
- 8.6 Схема відхилень за виробничими накладними витратами

Тема 9 Особливості побудови та використання системи управління витратами підприємства за змінною складовою (система DIREKT-COSTING)

- 9.1 Порядок формування фінансового результату в системі управління за змінними витратами
- 9.2 Переваги та недоліки використання системи DIREKT-COSTING
- 9.3 Застосування CVP-аналізу як інструменту формування інформації для прийняття ефективних управлінських рішень

Тема 10 Особливості побудови та використання системи управління повними витратами підприємства (система ABSORPTION- COSTING)

- 10.1 Характеристика ABSORPTION COSTING як системи управління повними витратами підприємства
- 10.2 Порядок формування фінансового результату в системі управління за повними витратами

10.3 Переваги та недоліки використання системи ABSORPTION COSTING.

10.4 Порівняння оцінки запасів та фінансового результату в системах ABSORPTION- та DIREKT-COSTING

Тема 11 Особливості процесу збору та підготовки інформації для ціноутворення

11.1 Процес прийняття рішень та поняття релевантності облікової інформації

11.2 Основні фактори, які впливають на прийняття рішень з ціноутворення

11.3 Основні методи ціноутворення.

11.4 Особливості визначення ціни за спеціальним замовленням

11.5. Модель прийняття рішень з ціноутворення за умов невизначеності. Стратегія максимізації мінімальних результатів. Мінімізація максимального жалю.

Тема 12 Особливості управління витратами в межах проектного менеджменту

12.1 Процеси управління вартістю проекту та методи розрахунку вартості проекту

12.2 Ресурсне планування проекту: сучасні методи управління запасами

12.3 Управління витратами на оплату праці та застосування систем бонусного стимулювання

12.4 Оцінка непрямих витрат на виконання проекту

Тема 13 Прийняття довгострокових інвестиційних рішень

13.1 Характер інвестиційних рішень. Методи оцінки інвестицій

13.2 Недисконтовані методи оцінки довгострокових капітальних інвестицій

13.3 Оцінка довгострокових вкладень за допомогою дисконтування

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Управлінський облік» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних та практичних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як: групова робота (Тема 1,12), міні-лекції (Тема 4 5, 6, 10,11,12), ділові ігри (Тема 2,7,10,), ситуаційні завдання (Тема 3,4,5,8,9,13).

Під час проведення лекційних та практичних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний метод, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи викладання

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів навчання

студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів);

модульний контроль, проводиться з ініціативи викладача, у вигляді опитувань або презентації індивідуальних завдань за темами модулю. Результати модульного контролю виставляються з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль. Модульний контроль має на меті поінформувати студентів в процесі навчання про успішність вивчення тем дисципліни;

підсумковий контроль включає складання екзамену, який оцінюється максимальною сумою 40 балів.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студентів під час практичних завдань, контрольних робіт, самостійної роботи (домашні завдання) та виконання індивідуального завдання (есе/стаття) проводиться за такими критеріями:

Загальна таблиця балів за виконання завдань за навчальною дисципліною:

Види навчальних занять	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	20
Письмова контрольна робота	20
Самостійна робота (домашні завдання)	15
Есе (стаття)	5

Поточне оцінювання знань здобувача проводиться під час лекційних і практичних занять за такими критеріями:

Практичні завдання (5 бали за кожне завдання):

- 1 – присутність на практичному занятті;
- 2 – завдання виконано з суттєвими помилками та здано без захисту;
- 3 – завдання виконано вірно, але з незначними помилками та здано без захисту;
- 4 – завдання виконано вірно, але здано без захисту;
- 5- завдання виконано вірно та захист звіту відповідно до графіку навчального процесу

Контрольні роботи (5 балів за кожну контрольну роботу):

Контрольні містять дві задачі

- 30% правильних відповідей – 2 бали;
- 50% правильних відповідей – 3 бали;
- 80% правильних відповідей – 4 бали;
- 100% правильних відповідей – 5 балів.

Самостійна робота (домашні завдання) (5 бали за кожне завдання) :

- 1 – завдання виконано з грубими помилками, що призвели до невірному ходу розв'язання ;
- 2 – завдання виконано з суттєвими помилками та здано без захисту;
- 3 – завдання виконано вірно, але з незначними помилками та здано без захисту;
- 4 – завдання виконано вірно, але здано без захисту;
- 5- завдання виконано вірно та захист звіту відповідно до графіку навчального процесу

Есе з презентацією матеріалу (5 балів):

5 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено комплексне дослідження об'єкту дослідження;

4-3 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження, відповідно меті есе;

2-1 – зміст та структура виконаного есе відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження відповідно меті есе, але недостатньо коректно визначено напрямки вирішення поставлених завдань;

0 – зміст та структура виконаного есе не відповідають меті дослідження або виконання есе відсутнє.

Оцінювання знань студентів під час практичних, лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань.

Умовою допуску до екзамену є позитивні оцінки з поточного модульного контролю знань.

Екзамен складається у письмовій формі за екзаменаційними білетами.

Критерії оцінювання виконання екзаменаційних завдань

До складу екзаменаційного білету входить п'ять завдань у тому числі:

1 завдання – стереотипне, 2 завдання – діагностичне, 3 завдання – евристичне.

Відповідь студента на екзаменаційний білет оцінюються за 40-ка бальною шкалою.

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо.

Стереотипне завдання оцінюються на 5 балів кожне, якщо завдання розв'язані абсолютно вірно.

Діагностичні завдання оцінюються на 15 балів. Максимальну кількість балів студент отримує, якщо завдання розв'язано абсолютно вірно.

Евристичне завдання оцінюється на 20 балів. Максимальну кількість балів студент може отримати, якщо завдання розв'язано абсолютно вірно, послідовно та вірно виконані всі необхідні розрахунки.

Для підведення підсумків роботи студентів з навчальної дисципліни виставляється загальна оцінка максимум 100 балів), яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки за роботу протягом семестру, оцінки за виконання завдань за темами, оцінки за поточні контрольні роботи та оцінки за результатами екзамену).

Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Студента слід вважати атестованим з навчальної дисципліни, якщо сума балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою, дорівнює або перевищує 60.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково повторно складає іспит після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання іспиту, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторно вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА			
ТЕМА 1. <i>Управлінський процес та роль бухгалтера в процесі прийняття управлінських рішень</i>	Аудиторна робота		
	<i>Лекції 1 Тема 1 Управлінський процес та роль бухгалтера в процесі прийняття управлінських рішень</i>		
	<i>Практична заняття №1 Семінарське заняття на обґрунтування сутності та завдань управлінського обліку. Практичні завдання щодо визначення можливості використання даних фінансового обліку в системі управлінського обліку</i>	Перевірка Практичного завдання	
	Самостійна робота		
	<i>Вивчення лекційного матеріалу, Виконання домашніх завдань</i>	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 2 <i>Особливості класифікації витрат підприємства в системах обліку та менеджменту</i>	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 2 Тема 2 Особливості класифікації витрат підприємства в системах обліку та менеджменту підприємства</i>		

<i>підприємства</i>	<i>Практична заняття № 2</i> Вирішення практичних завдань на ідентифікацію та класифікацію витрат в системах управлінського обліку та менеджменту підприємства. Практичне завдання щодо Застосування ABC-методу в класифікації витрат суб'єкту господарювання	Перевірка практичних завдань	5
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 3 Особливості обліку виробничих витрат підприємства (організація обліку витрат на продукт)	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 3 Тема 3 Особливості обліку виробничих витрат підприємства (організація обліку витрат на продукт)</i>		
	<i>Практична заняття № 3</i> Вирішення практичних завдань щодо обліку та процедур розподілу загальновиробничих витрат в системі управлінського та фінансового обліку. Практичне завдання щодо оцінки центрів діяльності та центрів відповідальності підприємств	Перевірка практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 4 Система калькуляції на одиницю виробу на вітчизняних та зарубіжних підприємства	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 4 Тема 4 Система калькуляції на одиницю виробу на вітчизняних та зарубіжних підприємства</i>		
	<i>Практична робота № 4</i> Вирішення практичних завдань щодо калькулювання собівартості продукції	Перевірка практичних завдань	

	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
ТЕМА 5 Особливості побудови позамовної системи калькулювання витрат та системи калькулювання витрат	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 4 Тема 5 Особливості побудови позамовної системи калькулювання витрат та системи калькулювання витрат</i>		
	<i>Практична робота № 5</i> Вирішення практичних завдань щодо калькулювання собівартості продукції	Перевірка практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань за темою		
ТЕМА 6 Система калькулювання витрат на окремий вид робіт (Попроцесне калькулювання та калькулювання за переділами)	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 4 Тема 6. Система калькулювання витрат на окремий вид робіт (Попроцесне калькулювання та калькулювання за переділами)</i>		
	<i>Практична робота № 6</i> Вирішення практичних завдань щодо калькулювання собівартості за змінними витратами. Контрольна робота №1	Перевірка практичних завдань	10
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашнього завдань щодо порівняння результатів калькулювання собівартості одиниці продукції за різних калькуляційних систем	Перевірка домашнього завдання	
Змістовий модуль 2. Організація управління витратами підприємства за різних систем управління витратами			

ТЕМА 7 Система STANDARD- COSTING. Особливості складання головного (основного) кошторису витрат підприємства за різними системами калькулювання	Аудиторна робота		
	Лекція 5 Тема 7 Система STANDARD- COSTING. Особливості складання головного (основного) кошторису витрат підприємства за різними системами калькулювання		
	Практична робота № 7 Вирішення практичних завдань щодо калькулювання собівартості за нормативними витратами. Практична робота № 7 Вирішення практичних завдань щодо складання повного бюджетного циклу	Перевірка практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних та домашніх завдань за темою	Виконання домашніх завдань	5
ТЕМА 8 Переваги складання та використання гнучких бюджетів задля планування та контролю за витратами підприємства. Організація управління витратами за відхиленнями	Аудиторна робота		
	Лекція 6 Тема 8 Переваги складання та використання гнучких бюджетів задля планування та контролю за витратами підприємства. Організація управління витратами за відхиленнями		
	Практична робота № 8 Вирішення практичних завдань щодо оцінки відхилень та підготовки інформації щодо організації управління за «слабкими сигналами	Перевірка практичних завдань	5
	Самостійна робота		

	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань за темою	Виконання домашніх завдань	
ТЕМА 9 Особливості побудови та використання системи управління витратами підприємства за змінною складовою (система DIREKT-COSTING)	Аудиторна робота		
	Лекція 7 Тема 9 Особливості побудови та використання системи управління витратами підприємства за змінною складовою (система DIREKT-COSTING)		
	<i>Практична робота № 9</i> Побудова управлінської звітності за змінними витратами	Перевірка практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	5
ТЕМА 10 Особливості побудови та використання системи управління повними витратами підприємства (система ABSORPTION-COSTING)	Аудиторна робота		
	Лекція 7 Тема 10 Особливості побудови та використання системи управління повними витратами підприємства (система ABSORPTION-COSTING)		
	<i>Практична робота №10</i> Побудова управлінської звітності за повними витратами	Перевірка практичних завдань	10
	<i>Контрольна робота №2</i>	Перевірка контрольної роботи	
	Самостійна робота		
Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань		
ТЕМА 11 Особливості процесу збору та підготовки інформації для ціноутворення	Аудиторна робота		
	Лекція 8 Тема 11 Особливості процесу збору та підготовки інформації для ціноутворення		
	<i>Практична робота № 11</i> Методи ціноутворення. Особливості визначення ціни за спеціальним замовленням	Перевірка практичних завдань	5
	Самостійна робота		

	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 12 <i>Особливості управління витратами в межах проектного менеджменту</i>	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 8 Тема 12 Особливості управління витратами в межах проектного менеджменту</i>		
	<i>Практична робота № 12</i> Процеси управління вартістю проекту та методи розрахунку вартості проекту	Перевірка домашніх завдань	
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 13 <i>Прийняття довгострокових інвестиційних рішень</i>	Аудиторна робота		
	<i>Лекція 8 Тема 13 Прийняття довгострокових інвестиційних рішень</i>		
	<i>Практична робота № 12</i> Оцінка довгострокових вкладень за допомогою дисконтування	Перевірка практичних завдань	5
	Самостійна робота		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Підготовка статті/есе</i>	Оприлюднення статті / есе	5
Екзамен			40
Разом			100

Рекомендована література

Основна :

1.Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. К. ЦНЛ.2020. 534с.

2. Гуцаленко Л. Управлінський облік: навчальний посібник. К.ЦНЛ. 2020. 370с
3. Пилипів Н. І., Максимів Ю. В., П'ятничук І. Д. Управлінський облік : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Електронні дані. – Івано-Франківськ, 2018. 380 с.
4. Управлінський облік : підручник/ О.В.Фоміна, О.А. Мошковська , О.О. Августова [та ін.]: за заг. Ред.О. В. Фоміної. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 228 с.
5. Фаріон І.Д., Писаренко Т.М. Управлінський облік: підручник. К. ЦНЛ.2020. 792с.

Додаткова:

6. Метіль Т.К., Максимчук І.А. Організація управлінського обліку в інформаційному просторі підприємства. Інвестиції: практика та досвід. №16/2021. С.46-50.
7. T.Metil, S. Maryanova, S. Petrovska, A Lysenko, Marharyta Kravchenko. Organization of management accounting on the basis of the process approach automation. Academy of accounting and financial studies journal.. Volume 23, special issue 2, 2019.
8. Seal, W., Rohde, C., Garrison, R.H. & Noreen E.W. "Management Accounting", 6.ed. McGraw-Hill, 2019
9. Cost Management: Accounting and Control, Fifth Edition Don R. Hansen and Maryanne M. Mowen (2019)

Інтернет ресурси:

10. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку ". [Електронний ресурс]– Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 № 996-XIV зі змінами та доповненнями.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
12. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С.Кузнеця [Електронний ресурс]– Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1136>
13. Міністерство фінансів України URL: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
14. Global Management Accounting Principles [Електронний ресурс]. Режим доступу : [global-management-accounting-principles.pdf \(cgma.org\)](http://global-management-accounting-principles.pdf)